

Oslo 30.04.24

Høringsinnspill – Bevaringsstrategi for kystens kulturmiljø

Norsk Forening for Fartøyvern takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til bevaringsstrategi for *Kystens kulturmiljøer*. Foreningen ønsker først og fremst å berømme Riksantikvaren for et grundig arbeid så langt og for en strategi som i stor grad favner kystens kulturminner bredt. Det at strategien nå har fokus på kulturmiljø i stedet for objekt ser foreningen som svært positivt.

Avgrensning

Innlandsbåtene

Når det gjelder avgrensning er foreningen av den oppfatning at innlandsbåtene bør være med i strategi over kystens kulturmiljø. Vi mener Riksantikvarens definisjon om at fartøyene må tilhøre saltvann er for streng og at alle fartøy bør være inkludert.

Deltemaer

Frivilligheten

Foreningen er glad for at Riksantikvaren ønsker et sterkt søkelys på eiernes behov og utfordringer i bevaringsstrategien, men savner et mer målrettet fokus på de frivillige. Kystkultur og fartøyvern har alltid hatt et stort frivillig engasjement. De frivillige er bærebjelken i fartøyvernet og uten de frivillige hadde vi ikke hatt et fartøyvern i dag. Et av resultatmålene i deltemaet *Sjøveien* er at: *Engasjementet for å ta vare på prioriterte kulturmiljø langs kysten er styrket*, men det er så vidt vi kan se ingen strategier for hvordan man kan oppnå eller opprettholde engasjementet.

Sosial bærekraft bør også være et element som inngår i det frivillige engasjementet. Det er påvist at det frivillige engasjementet rundt kystkultur og fartøyvern gir god folkehelse som sparer samfunnet for store utgifter. Fartøyvern er et lavterskeltilbud for særlig barn/unge og eldre pensjonister som gir inkludering, samhold og en meningsfylt hverdag.

Deltema 3 Ferie og friluftsliv langs kysten

Som mange andre er foreningen av den oppfatningen at deltema 3 *Ferie og friluftsliv langs kysten* har fått en for stor plass i bevaringsstrategien. Det er et nytt og viktig tema, men er ikke dekkende for store deler av landet og store deler av befolkningen. Vi mener derfor at deltema 3 bør prioriteres ned.

Særlige viktige utfordringer

Kaier

Fartøyene er en stor del av kystens kulturmiljø og en integrert del av flere av deltemaene. En av de største utfordringene for fartøyene og kulturmiljøene knyttet til disse er bevaring av kaier. Noen steder i landet har fartøyene ikke lenger steder å legge til fordi kaianleggene har forfalt. Det er svært viktig å få restaurert og satt i stand kaianleggene slik at fartøyene kan seile og formidle den viktige delen av vår maritime kulturarv. Dette er også i tråd med strategiens innsatsområde om å styrke næringsutvikling, reiseliv, frivillige engasjement og at fortellingen om kysten blir formidlet til allmennheten.

Havner

Det er viktig at uthavnene på Agderkysten har blitt satt søkelys på under deltema *Sjøveien*, men vi kan ikke se at byhavnene eller andre havneanløp er nevnt. Vi vil gjerne påpeke viktigheten av å ha fokus på alle havnene langs kysten i bevaringsstrategien og at dette er et av kulturmiljøet som vi mener bør komme med underveis.

Kunnskap og kompetanse

En annen viktig utfordring er spesialkompetansen og kunnskapen som de frivillige innehar og hvordan opprettholde denne. De frivillige innen kulturminnevernet er en stor ressurs. De sitter ofte på en helt annen kunnskap enn de profesjonelle har. Det finnes mange eksempler innen fartøyvern der for eksempel museum er helt avhengig av kunnskapen til venneforeningen. Dette gjelder for eksempel hvordan operere en dampmaskin eller hvordan seile et fartøy. Dette er kunnskap som står i fare for å dø ut og som vi er helt avhengig av for å formidle kystens kulturmiljø.

Annet

Post 74 og 75

I evalueringsrapporten for de gamle bevaringsprogrammene anbefaler Riksantikvaren at bevilgningspostene 74 og 75 opprettholdes. Foreningen mener at det er viktig at denne anbefalingen tas til følge.

Ny verneplan for fartøy

Foreningen mener også at det er viktig at det utarbeides en ny verneplan for fartøy. Den forrige planen gikk ut i 2023. Noen fartøy har nasjonal verdi og det er nødvendig med en overordnet og helhetlig tenkning om fartøyvernet i Norge.

Vi vil avslutningsvis takke for muligheten til å være med i ressursgruppen for deltema *Kystens kulturmiljø* og komme med våre innspill. Vi håper våre innspill har vært nyttige og bidrar gjerne i videre arbeid med Riksantikvarens bevaringsstrategier.

Med vennlig hilsen

Hedda Lombardo
Generalsekretær
Norsk Forening for Fartøyvern